

Broj: 01 - 2404

Podgorica, 23.06.2022. god.

MINISTARSTVO EKOLOGIJE, PROSTORNOG PLANIRANJA I URBANIZMA

n/r ministraki, Ani Novaković-Đurović

PREDMET: Stručno upustvo o pripremi idejnog rješenja koje se podnosi uz zahtjev za davanje saglasnosti broj 01-1894/1 od 17.11.2021. godine

Poštovana/i,

Obraćamo Vam se ponovo zbog **Stručnog uputstva o pripremi idejnog rješenja koje se podnosi uz zahtjev za davanje saglasnosti broj 01-1894/1** donešenog 17.11.2021. godine od strane Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Kao što smo i ranije naveli, navedeno Stručno upustvo nije usklađeno sa sledećim zakonima i pravilnicima:

- **Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20);**
- **Pravilnikom o načinu izrade i sadržini tehničke dokumentacije za građenje objekta ("Sl. list CG", br. 044/18, 043/19);**
- **Zakonom o autorskim i srodnim pravima ("Sl. list CG", br. 37/11, 53/16, 145/21);**
- **Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu. ("Sl. list CG", br. 31/17 i 72/19) ;**
- **Zakonom o zaštiti konkurencije ("Sl. list CG", br. 44/12 i 13/18, 145/21).**

Prema tome ovakvo stručno upustvo je nezakonito i ne može proizvoditi pravno djestvo. Stručno upustvo je pravni akt nižeg reda, i ne može biti u suprotnostima sa odredbama zakona i pravilnika koji regulišu određenu oblast. Stručnim upustvom se mogu samo regulisati postojeće odredbe Zakona, dok se u ovom konkretnom slučaju zakonske odredbe mijenjaju, ali i dodaju se nove.

U nastavku dostavljamo obrazloženje sa primjedbama po tačkama navedenog upustva;

1. Tačka 1.4, stav 2: Grafička dokumentacija idejnog arhitektonskog projekta dostavlja se u .dwg i .pdf formatu.

Traženje grafičke dokumentacije u **.dwg formatu** nije u skladu sa zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata koji u članu 75, stav 2 naglašava: **“Način izrade i sadržinu tehničke dokumentacije iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo”**.

U skladu sa ovom odredbom Ministarstvo je donijelo Pravilnik o načinu izrade i sadržini tehničke dokumentacije za građenje objekta koji u članu 7, stav tri precizno navodi:

*Djelovi tehničke dokumentacije (arhitektonski, građevinski, elektrotehnički i mašinski projekat) čuvaju se odvojeno, kao posebni fajlovi u jednom folderu (**pdf formatu**), a opšta dokumentacija i projektni zadatak se čuvaju zasebno u posebnom folderu.*

Traženje **.dwg formata** nije u skladu ni sa članom 14. stav 1. istog pravilnika, koji precizno navodi: **Tehnička dokumentacija urađena u elektronskoj formi mora biti potpisana kvalifikovanim certifikatom za kvalifikovani elektronski potpis.**

Imajući u vidu da su u skladu sa članom 4. stav 2 tačka 8 Zakona o autorskim i srodnim pravima, **djela arhitekture (u koje spadaju skice, planovi i slično) definisana kao autorska djela**, Stručno uputstvo ovakvom odredbom ulazi u pitanje zaštite intelektualne svojine, i nije u skladu sa odredbama Zakona o autorskim i srodnim pravima i to:

- **Člana 20:** Autor ima isključivo pravo da dozvoli ili zabrani (između ostalog): pravo umnožavanja, pravo distribuiranja, pravo stavljanja djela na raspolaganje javnosti;
- **Člana 21:** Autor ima isključivo pravo da dozvoli ili zabrani umnožavanje, odnosno bilježenje svog djela na materijalnom nosaču, koje se vrši posredno ili neposredno, trajno ili privremeno, djelimično ili u cjelini, na bilo koji način i u bilo kom obliku;
- **Člana 31:** Autor ima isključivo pravo da dozvoli ili zabrani stavljanje djela na raspolaganje javnosti žičnim ili bežičnim putem, na način koji omogućava licima iz javnosti pristup djelu sa mjesta i u vrijeme koje oni odaberu.

Moramo istaknuti da je i sama objava **pdf fajlova sa idejnim rješenjem sporna prema navedenom zakonu**, i sa strane autora i sa strane vlasnika objekta, međutim to nismo smatrali kao nešto što ima štetne posljedice za autore, iako je jasno da se u pojedinim slučajevima iz razloga bezbjednosti ne može uraditi jer nas obavezuju ugovori o povjerljivosti (kazneno-popravne ustanove, vojni objekti, ambasde itd).

Stručno uputstvo ovom odredbom na kraju i favorizuje upotrebu određenih softverskih rješenja jer je **.dwg format vezan** samo za određene proizvođače, pa nije usklađeno sa

Zakonom o zaštiti konkurencije, koji u članu 7. **definiše povrede konkurencije na tržištu.**

2. Tačka 1.5 Izjava Projektanta

Traženje ove Izjave nije u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata koji u članu 75. stav 2. naglašava: "Način izrade i sadržinu tehničke dokumentacije iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo. U skladu sa tim Ministarstvo je donijelo Pravilnik o načinu izrade i sadržini tehničke dokumentacije za građenje objekta koji u članu 7, redni broj 12 i 13 **propisuje jedino izjave na obrascu 3 i 4.**

Stručnim upustvom se mogu samo regulisati postojeće odredbe Zakona, dok se u ovom konkretnom slučaju zakonske odredbe mijenjaju i dodaju se nove.

Imajući u vidu da tehnička dokumentacija mora biti potpisana kvalifikovanim certifikatom za kvalifikovani elektronski potpis, i da član 14. Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu (Sl. list 31/2017 i 72/2019) precizno navodi:

Kvalifikovani elektronski potpis ima jednako pravno dejstvo kao svojeručni potpis, odnosno svojeručni potpis i pečat u odnosu na podatke u papirnom obliku i prihvatljiv je kao dokazno sredstvo u postupcima pred državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave i lokalne uprave i pravnim licima koja vrše javna ovlaštenja.

Jasno je da Idejno rješenje potpisano elektronskim potpisom **podrazumijeva zakonitost navedenog dokumeta, kao i tačnost podataka u njemu,** zbog čega je predmetna izjava potpuno nepotrebna.

3. Tačka 1.6, Elaborat Parcelacije

Traženje elaborata parcelacije nije u skladu sa Pravilnikom o načinu izrade i sadržini tehničke dokumentacije za građenje objekta, koji u članu 13. stav 9. precizno navodi:

Izuzetno od stava 1. ovog člana, grafička dokumentacija idejnog rješenja za zgrade sadrži grafičke priloge u odgovarajućoj razmjeri i to:

- 1) situacioni plan sa položajem objekta na lokaciji, prikazanim gabaritima, dimenzijama, karakterističnim visinskim kotama, udaljenosti od susjednih parcela i objekata, kao i prikazom postojećih objekata;
- 2) situaciju sa idejnim rješenjem uređenja terena;
- 3) izgled objekta sa izgledom krova;
- 4) osnove, karakteristične presjeke; i
- 5) 3D vizuelizaciju sa prikazom postojećeg okruženja.

Ovim je jasno definisano da se elaborat parcelacije izuzima kao obavezan dio idejnog rješenja propisanog stavom 1. ovog člana.

Iako elaborate parcelacije smatramo veoma korisnim, u praksi se često dešava da Uprava za katastar i državnu imovinu zbog svoje neažurnosti ne sprovodi elaborate parcelacije na vrijeme, već se na nove listove nepokretnosti čeka i po nekoliko mjeseci, zbog čega se arhitekta onemogućavaju da nastave rad na svome projektu, iako navedeno nije zakonska obaveza.

Smatramo da se novim zakonskim rješenjem ovo mora kvalitetnije regulisati, sa jasnim rokovima za neažurnost administracije, pa bi u tom slučaju elaborati parcelacije biti apsolutno prihvatljivi i u ovoj fazi projekne dokumentacije.

4. Tačka 1.7 Izjava Geodetske licencirane organizacije

Isto kao i kod izjave Projektanta pod tačkom 1.5 ovo nije skladu sa zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata koji u članu 75, stav 2. naglašava: "Način izrade i sadržinu tehničke dokumentacije iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

*U skladu sa tim Ministarstvo je donijelo Pravilnik o načinu izrade i sadržini tehničke dokumentacije za građenje objekata koji u članu 7, redni broj 12 i 13 **propisuje jedino izjave na obrascu 3 i 4.***

Idejno rješenje potpisano elektronskim potpisom podrazumijeva zakonitost navedenog dokumeta, kao i tačnost podataka u njemu, zbog čega je predmetna izjava potpuno nepotrebna.

5. Tačka 1.8 List nepokretnosti

*Traženje lista nepokretnosti ne starijeg od šest mjeseci u postupku dobijanja saglasnosti na idejno rješenje nije u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, jer je navedeno **uslov za prijavu građenja, a ne za dobijanje saglasnosti na idejno rješenje (član 91. Stav 6).***

Zaključak:

Zbog svega navedenog predlažemo da Ministarstvo **stavi van snage Stručno uoustvo koje ste donijeli o pripremi idejnog rješenja koje se podnosi uz zahtjev za davanje saglasnosti broj 01-1894/1 od 17.11.2021. godine**, a koje je potpisao prethodni ministar prof. dr. Ratko Mitrović.

Istovremeno predlažemo da uputite dopis svim gradskim arhitektama da ne koriste u radu, pošto imamo veliki broj primjedbi naših članova da Glavne Gradske arhitekthe koriste stručno upustvo suprotno zakonskim odredbama. Posebno je zabrinjavajuća činjenica da su pojednine Opštine javno objavile **.dwg crteže dostavljene u okviru davanja saglasnosti na idejno rješenje na svojim sajtovima** čime je došlo do veoma grubog kršenja Zakona o autorskim i srodnim pravima. O navedenom će Strukovna komora arhitekata IKCG zauzeti poseban stav, jer je za IKCG zaštita interesa svojih članova jedno od Zakonom propisanih ovlašćenja.

Napominjemo da Strukovna komore arhitekata nije protiv izrade Stručnog upustva, već smo i na sastanku koji smo održali sa Glavnim Državnim arhitektom 3.marta 2022. godine predložili izradu detaljnog stručnog upustva koje će biti usklađeno sa zakonskom regulativom, ali i pravilnika o različitim vrstama objekata (stambeni, poslovni, sportski itd) koji bi u velikoj mjeri olakšali rad glavnog državnog arhitekthe i glavnih gradskih arhitekata. Odgovor do današnjeg dana nismo dobili, pa Vas molimo da se izjasnite i o predloženom.

S poštovanjem,
Podgorica, 20.06.2022. godine

Predsjednik Strukovne komore arhitekata

mr Novica Mitrović, dia

Predsjednik Inženjerske komore

mr Nikola Luković, dipl.inž.grad.

Dostavljeno:

- Naslovu;
- Glavnom državnom arhitekti, Mirku Žižiću;
- a/a.